

28.2.2006

EY:n uuden pesuaineasetuksen aiheuttamat muutokset

Pesuaineiden merkintöihin on tullut muutoksia kaikkialla Euroopan Yhteisössä. Muutosten myötä kuluttajien ja ammattikäyttäjien on entistä helpompi valita itselleen sopiva pesuaine, käyttää pesuaineita oikein ja saada mahdollisimman hyvä pesutulos. Merkintämuutosten lisäksi pesuaineiden biohajoavuudelle asetetaan nykyistä tiukempia vaatimuksia. EY:n uusi pesuaineasetus (648/2004/EY)⁽¹⁾ tuli voimaan lokakuun 8. päivänä 2005, joten muutokset alkavat vähitellen näkyä pesuaineissa. Toiminnanharjoittajien, jotka ovat vastuussa pesuaineiden tai niiden sisältämien pinta-aktiivisten aineiden⁽²⁾ saattamisesta markkinoille, tulee olla selvillä pinta-aktiivisten aineiden biohajoavuudesta sekä tarkastaa pakkausmerkinnät uusien säännösten mukaiseksi.

Mikä on pesuaine?

Kaikki pesuun ja puhdistukseen tarkoitetut valmisteet ovat pesuaineita. Pesuaineita ovat muun muassa tekstiilien, astioiden, lattioiden ja muiden pintojen pesemiseen ja puhdistamiseen käytettävät aineet. Myös esimerkiksi pyykinpesussa liotukseen tarkoitetut pesuapu- ja huuhteluvalmisteet sekä koneiden ja kulku-neuvojen pesuun käytettävät valmisteet ovat pesuaineita.

Merkintämääräykset

Pesuaineet ovat kemikaaleja ja niitä koskevat kemikaalilainsäädännön mukaiset luokitus- ja merkintävaatimukset. Kemikaalilainsäädännön vaatimusten lisäksi pesuaineasetus edellyttää aiempaa tarkempia merkintöjä pesuainepakkausiin muun muassa valmisteiden koostumuksesta, pesukerroista sekä toiminnanharjoittajan yhteystiedoista. **Kuluttajille myytäväksi tarkoitetuissa pesuainepakkausissa tulee olla seuraavat merkinnät:**

- Yksityiskohtaiset tiedot pesuaineiden ainesosista. Utta on, että yleisimmät kosketusallergiaa aiheuttavat hajusteainesosat merkitään pakkausiin, jos niitä on tuotteessa yli 0,01 painoprosenttia. Merkinnät on tehtävä riippumatta siitä, onko hajusteaine lisätty tuotteeseen sellaisenaan, vai onko se peräisin esimerkiksi eteerisestä öljystä. Tämän muutoksen myötä hajusteaineille herkistyneiden kuluttajien on helpompi valita itselleen sopiva pesuaine. Lisäksi kaikki pesuaineeseen lisätyt säilöntäaineet ilmoitetaan pakkausissa. Sekä hajusteaineet että säilöntäaineet ilmoitetaan ensisijaisesti ns. INCI-nimillä⁽³⁾.
- Pyykinpesuainepakkausiin merkitään annosteluohjeet tavallisen pesukoneen pyykkimäärää kohti eri veden kovuuksille sekä tieto siitä, kuinka monta koneellista tavallisen likaista pyykkiä pakkauksen sisältämällä pesuaineella voi pestä (pesukertojen määrä).
- Pesukertojen määrä voidaan ilmoittaa joko pelkkänä lukuna tai symbolin avulla. Suomessa vesi on yleensä pehmeää, minkä vuoksi pyykinpesuainepakkausissa voi olla kaksi pesukertojen määrää ilmoitettavaa lukua. Suurempi luku tarkoittaa pehmeän veden ja pienempi luku keskikovan veden annostelulla saatavaa pesukertamäärää. Tämä johtuu siitä, että pehmeää vettä käytettäessä tarvittava pesuaineen määrä on pienempi kuin keskikovaa vettä käytettäessä.

Pesuaineasetuksen ensimmäisen päivityksen myötä tulee lisäksi pakolliseksi merkitä pesuainepakkausihin **osoite www-sivulle**, jossa on pesuaineen ainesosaluettelo. Ainesosat ilmoitetaan www-sivulla ensisijaisesti kosmetiikan INCI-nimillä. Hajusteet ilmoitetaan yhtenä ryhmänä sanalla ”hajusteita” ja väriaineet sanalla ”väriaineita”. Aromaattiset öljyt merkitään INCI-nimellä koostumusta erittelemättä. Yleisimmät kosketusallergian aiheuttajat ilmoitetaan kuitenkin aina, jos niitä on tuotteessa yli 0,01 prosenttia. Www-sivulla on oltava linkki komission www-sivulle, jossa on listattu INCI-nimet⁽³⁾ ja niitä vastaavat CAS-numerot.

Vain ammattikäyttöön tarkoitetuissa pesuaineissa, jotka eivät ole kuluttajien saatavilla, edellä mainittuja sisältötietoja ei tarvitse merkitä pakkauksiin, vaan ne voidaan ilmoittaa käyttöturvallisuustiedotteessa tai muulla vastaavalla teknisellä tiedotteella. Käyttöturvallisuustiedotetta koskevien säännösten noudattamista valvoo Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus yhdessä työsuojeluviranomaisten kanssa. **Biosidiksi** katsottavan pesuaineen, kuten esimerkiksi desinfiointiaineen, pakkaukseen tulee lisäksi myöhemmässä vaiheessa siirtymäajan jälkeen biosidivalmisteiden erityismerkintöjä.

Biohajoavuusvaatimukset

Pesuaineita koskevat biohajoavuusvaatimukset tiukentuivat pesuaineasetuksen myötä. Pinta-aktiivisten aineiden⁽²⁾ tulee olla lopullisesti aerobisesti biohajoavia. Toiminnanharjoittaja voi hakea poikkeuslupaa suppeassa teollisuus- tai laitostyössä olevalle pesuaineelle, joka ei täytä lopullisen biologisen hajoavuuden vaatimuksia. Hakemuksessa on osoitettava, että valmisteen käytön riskit ovat pienet verrattuna hyötyyn sekä toimitettava yksityiskohtainen riskinarviointi hajoamistuotteista EU:ssa hyväksytyyn teknisen ohjeen mukaisesti. Poikkeuslupahakemus tehdään jäsenmaan toimivaltaiselle viranomaiselle ja komissiolle.

Toimivaltaiset viranomaiset

Toimivaltaiset viranomaiset ovat Suomen ympäristökeskus (SYKE) ja Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus (STTV). SYKE vastaa biologiseen hajoavuuteen ja siihen liittyviin poikkeuslupahakemuksiin liittyvistä kysymyksistä. STTV vastaa terveyshaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä hyvään laboratoriokäytäntöön (GLP) liittyvistä asioista. Pakkausmerkintöjen valvonta on jaettu SYKEN ja STTV:n kesken.

Muistilista toiminnanharjoittajan vastuulla olevista asioista

(K = kuluttajatuotteet, A = ammattikäyttöön tarkoitettujen tuotteet, * = tuotteet tarkoitettu myös kuluttajille; suluissa viittaus asetuksen artiklaan tai liitteeseen, jossa velvoite annetaan):

- Tiedot pinta-aktiivisten aineiden biohajoavuudesta (art. 3 ja 4) (K, A)
- Poikkeuslupahakemukset, tarvittaessa (art. 5) (A)
- Toimivaltaisten viranomaisten saatavilla olevat tiedot (art. 9) (K, A)
- Pakkausmerkinnät (art. 11, liitteet VII A ja B) (K, A*)
- Ainesosaluettelo lääkintähenkilöstöä varten (art. 9, liite VII C) (K, A)
- Ainesosaluettelo internetiin (liite VII D) (K, A*)

Kumotut säädökset

Pesuaineasetus (211/1988)

Valtioneuvoston päätös pesu- ja puhdistusaineiden markkinoille luovuttamisen ja käytön rajoittamisesta (1430/1993)

Lisätietoja toimivaltaisilta viranomaisilta:

Birgit Kemiläinen, vanhempi suunnittelija, Suomen ympäristökeskus (SYKE), puh. (09) 4030 0526, (poikkeuslupahakemukset, pakkausmerkinnät), birgit.kemilainen@ymparisto.fi

Jukka Ahtiainen, erikoistutkija, Suomen ympäristökeskus (SYKE), puh (09) 4030 0587, (biohajoavuus), jukka.ahtiainen@ymparisto.fi

Anna Forsbacka, ylitarkastaja, Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus (STTV) puh. (09) 3967 2773, (pakkausmerkinnät), anna.forsbacka@sttv.fi

Jouni Räisänen, ylitarkastaja, Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus (STTV), puh. (09) 3967 2769, (GLP), jouni.raisanen@sttv.fi

¹Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 648/2004 pesuaineista, http://europa.eu.int/eur-lex/fi/search/search_lif.html

²Pinta-aktiiviset aineet eli tensidit ovat kemikaaleja, jotka ovat välttämättömiä lian irrottamisessa pinnoil-
ta

³INCI = International Nomenclature on Cosmetic Ingredients = Kosmetiikan kansainvälinen nimikkeistö, http://europa.eu.int/comm/enterprise/cosmetics/html/cosm_inci_index.htm